

Mainittakoon seuraavat näkökohdat partitiiviobjektista

Olavi Nuutinen on Vir. 1970 s. 107—109 kajonnut kiperään objektikysymyksen. Aiheen hän on saanut Suomen kielen käsikirjassa s. 277 olevasta ohjeistani, jonka mukaan seuraavanlaiset partitiiviobjektit eivät ole hyväksyttäviä: 1. *Hän kertoi sikäläisistä oloista mm. seuraavaa.* 2. *Kilpailuissa saavutettiin seuraavia tuloksia.* 3. *Mainittakoon seuraavia esimerkkejä.* Antamani ohjeen mukaan olisi käytettävä akkusatiivia, siis: *mm. seuraavan, mm. seuraavat tulokset, seuraavat esimerkit.*

Nuutinen kiinnittää päähuomiota 1. esimerkkiin, joka edustaakin hieman eri tyyppiä kuin 2. ja 3. esimerkki. Aloitan tarkasteluni tästä 1. esimerkistä. Kieltämättä se tyypiltään muistuttaa läheisesti Nuutisen mainitsemia riidattomia partitiiviobjektillisia lauseita *Samaa voidaan sanoa viljatuotteiden hinnoista ja Samaa sanoi isänikin.* Ero toisaalta näiden lauseiden ja toisaalta 1. esimerkimme edustaman tyyppin välillä on todella siksi pieni, että sen ylläpitäminen kielenhuoltotyössä saattaisi osoittautua toivottomaksi. Vaikka suositteleni akkusatiivi *seuraavan* varmasti on korrekti, lienee partitiivikin hyväksyttävä. Myönnän, että SKK:n ohje on tässä kohden tarpeettoman kategorinen.

Nuutinen näkee syyn partitiivin käyttöön objektisaneen merkityksessä: hänen mukaansa näissä *sama* = 'samanlainen', '(täysin) vastaava' tjs. ja *seuraava* = 'seuraavanlainen', 'seuraavassa esitettävän kaltainen'. Ei kuitenkaan ole aina helppo ratkaista, selittykö partitiiviobjekti objektisaneen merkityksestä (kysymys kokonaisuuden epämääräisestä osasta) vai verbin laadusta (verbi irresultatiivinen). Tässäkään tapauksessa ei asia ole niin selvä kuin Nuutinen arvelee. Huomattakoon, että kaikissa hänen käyttämissään esimerkkilauseissa on verbinä *sanoa* tai jokin muu *verbum dicendi* (*kertoa, kirjoittaa*). Huomattakoon lisäksi, että tällaiset

verbit voivat saada partitiiviobjektin esim. silloin, kun objekti on demonstratiivipronomini, esim. *Tätä sanoi isänikin. Sitähän minä juuri sanoin.* Nuutisen näkökulmasta olisi kai selitettävä, että näissä tapauksissa *tämä* = 'tällainen', 'tämän kaltainen' tjs. ja *se* = 'sellainen', 'sen kaltainen' tjs. Käsitykseni mukaan ei näillä sanoilla eikä myöskään sanalla *seuraava* ole tämäntyyppistä merkitystä eikä Nykysuomen sanakirja siis ole tässä kohden puutteellinen. Ehkäpä partitiiviobjekti puheena olevan laisissa tapauksissa selittyikin siten, että *sanoa* ja muut kyseeseen tulevat *verba dicendi* on niissä käsitettävä irresultatiivisiksi suunnilleen samaan tapaan kuin lähimerkityksiset verbit *esittää, väittää ja ehdottaa* (vrt. *Tätä väitti isänikin*). Tämä asia kaipaasi perusteellista tutkimista.

Oikeastaan Nuutinen pitää kirjoituksessaan koko ajan silmällä vain 1. esimerkilausettamme, esim. puhuessaan siitä, ettei sitaatin tarvitse olla tarkka, kunhan sisältö, ajatus on sama jne. (s. 109). Eihän 2. ja 3. esimerkilausessa ole kysymys mistään sitaatista eikä muustakaan referaatista. Näihin esimerkkeihin ei myöskään voida lainkaan soveltaa sitä Nuutisen selitystä, että *seuraava* = 'seuraavanlainen', 'seuraavassa esitettävän kaltainen'. Eihän näissä toki tarkoiteta mitään »seuraavassa esitettävien kaltaisia tuloksia» eikä »seuraavantapaisia esimerkkejä». Kyllä kai näiden lauseiden kirjoittaja tai lausuja on tarkoittanut, että saavutettiin juuri ne tulokset, jotka sitten luetellaan (ja lisäksi mahdollisesti muita), ja että aiotaan mainita tarkalleen ne esimerkit, jotka sitten mainitaan. Olen yhä sitä mieltä, että partitiiviobjektin merkitystehtävä on mainittujen lauseiden käyttäjän kielitajussa hämartyntynyt ja että kielenohjailun on syytä vastustaa tällaista sekaantumista. Mielestäni on edelleen

syytä suositella akkusatiivia: *Kilpailuissa saavutettiin mm. seuraavat tulokset. Mainittakoon seuraavat esimerkit. Viimeksi mainittuun verrattava olisi lause Mainittakoon vielä uudelleen äskeiset esimerkit* (ei

äskeisiä esimerkkejä, jos kerran aiotaan mainita ne kaikki). Myös tämän kyhäelmäni otsikoksi ottamassani lauseessa on akkusatiiviobjekti *seuraavat näkökohdat* mielestäni ainoa mahdollinen.

OSMO IKOLA